

Dr. Ing. Zdeněk Chromý

„Seznamte se, prosím...“

Houba *Taphrina pruni* – původce puchrovitosti švestek

Houba *Taphrina pruni* je původcem onemocnění nazývaného puchrovitost švestek. V lokalitách se silným výskytem choroby může tento patogen na citlivých odrůdách zredukovat úrodu ovoce až o 70 %. Vzhledem k závažnosti onemocnění je nezbytné provádět monitoring napadení plodů hostitelských rostlin.

Puchrovitost švestek je choroba způsobená houbou *Taphrina pruni* (syn. *Exoascus pruni*, *Ascomyces pruni*, *Exoascus insititiae*, *Taphrina insititiae*), která taxonomicky náleží do kmene Ascomycota (houby vřeckovýtrusé), třídy Taphrinomycetes, řádu Taphrinales (kadeřavkotvaré), čeledi Taphrinaceae (kadeřavkovité) a rodu *Taphrina* (palcatka). V odborných zdrojích se též můžeme setkat s několika českými názvy tohoto škodlivého organismu – kadeřavka švestková, kadeřavka ojiněná nebo puchýřnatec slivový. Choroba je rozšířena především v podhorských oblastech většiny evropských zemí, ale s jejím výskytem se můžeme setkat i v severní Africe, asijské části Ruské federace, Indii, Japonsku, Argentíně a Kanadě.

V České republice se puchrovitost v posledních letech vyskytuje ojediněle a s velmi nízkou intenzitou. Odborná literatura uvádí, že k silnému napadení švestek puchrovitostí došlo na našem území v letech 1923 a 1999. K jejímu šíření přispěly deště a mlhy v době květu švestek. Postiženy byly nejvíce stromy ve vyšších polohách, kde úroda byla puchrovitostí z větší části zredukována. Houba *Taphrina pruni* se vyskytuje převážně na švestce domácí (*Prunus domestica*), na slivě, trnce, myrobalánu, meruňce, třešni a některých dalších rostlinách rodu *Prunus*, např. na střemše obecné (*Prunus padus*). U slivoní jsou rozdíly i v náchylnosti jednotlivých odrůd, přičemž velmi náchylná je Domácí velkoplodá, zatímco rané odrůdy

Typické příznaky napadení plodů švestky domácí houbou *Taphrina pruni* (foto: D. Gewalt)Plody myrobalánu cistena napadené houbou *Taphrina pruni* (foto: D. Gewalt)

jsou méně citlivé. Na jiných hostitelích se tato houba nevyskytuje.

Biologie a symptomy výskytu patogenu

Příznaky puchrovitosti lze pozorovat jak na plodech, tak i na větvích. Charakteristickým znakem je deformace plodů a tloušťnutí a zkrucování větví. Napadené plody se lidově nazývají puchry, bouchoře, bachory, ouborky, zkažence apod. Infikované plody brzy po odkvětu začínají abnormálně růst, zplošťují se, prodlužují a ohýbají. Velikost takto deformovaných plodů může být 2 až 7 cm. Plody jsou duté, tvrdé, bez chuti a šťávy, nemají pecku a zůstávají zelené až žlutozelené. Později se pokrývají šedobílým povlakem, který tvoří vrstva dozrávajících vřecek houby *Taphrina pruni*. Tyto posléze klíčí v pučivé mycelium

a dochází k vytváření blastospor (nepohlavní výtrusy vzniklé pučením). Ke konci léta se poškozené plody scvrkávají, hnědnou a zasychají, v případě deštivého počasí hnilí, plesnivějí a opadávají. Větve s roztroušeným myceliem houby jsou silně pokroucené a ztlustlé. Na rozdíl od čarověnkových útvarů způsobovaných houbou *Taphrina betulina* (syn. *Taphrina turgida*) jsou větve poškozené puchrovitostí delší a zkrucené jednotlivě. Patogen přezimuje ve formě podhoubí ve větvích nebo ve formě blastospor v korunách stromů.

Způsoby šíření patogenu a možnosti ochrany

Vznik a vývoj této choroby je závislý na klimatických a půdních podmínkách. Infekce se šíří za vlhka, a zvláště v místech s častým výskytem mlh. Infekce je

způsobována perenujícím myceliem (mycelium přetrvávající nepříznivé podmínky po jedno nebo více vegetačních období v pletivech hostitele), které prorůstá stopkou do květu a napadá semeník, nebo dochází k infekci zvnějšku

Detailní pohled na plod myrobalánu cistera napadeného houbou *Taphrina pruni* (foto: D. Gewalt)

prostřednictvím přezimovaných blastospor.

Z ochranných opatření je nutno zdůraznit potřebu odstraňování plodů a větví z napadených stromů. Deformované větve je nutno vyřezat, plody setřást a spadané deformované plody hned sesbírat. Likvidaci lze nejlépe provést spálením, ale v případě plodů je možná i likvidace zakopáním hluboko do země.

Fungicidní ošetření v pozdním jaru a v průběhu léta je již bezpředmětné. Podzimní ošetření nemá dostatečnou účinnost, neboť na větvích zůstanou některé infekční zárodky a následně na jaře dojde za vhodných podmínek k jejich rozšíření na listy a pupeny. Zásah fungicidními přípravky proti přezimujícímu myceliu by rovněž nebyl vhodný, neboť toto mycelium je intercelulárně (uvnitř buněk hostitele) rozptýleno ve větvích. Z dosavadních poznatků vyplývá, že nejvhodnější termín ošetření je v jarních měsících (do období začátku rašení), v době, kdy pupeny pukají, pupenové šupiny se rozevírají a kdy je zá-

Patogen *Taphrina pruni* může u citlivých odrůd zredukovat úrodu ovoce až o 70 %, proto je důležitý monitoring napadení plodů (foto: L. Poláková)

roveň viditelná světlezelená část pupenu, případně se na některých listových pupenech začínají objevovat první malé špičky listů.

Doporučuje se monitorovat výskyt choroby na plodech. Jelikož v době výskytu onemocnění již ošetření není účinné, má tento monitoring význam z hlediska dlouhodobé prognózy pro rozhodování o provádění ošetření v následující

vegetační sezóně. V místech pravděpodobného či opakovaného výskytu je nezbytné ošetření provádět preventivně, pokud jsou vytvořeny příznivé podmínky pro vývoj a šíření patogenu.

Text

Dr. Ing. Zdeněk Chromý,
ÚKZÚZ Brno

Fotografie: www.fundkorb.de

FLORA OLMOUC HORTIKOMPLEX

Společné kořeny

5. – 8. 10. 2023

ZAHRADNICKÉ TRHY

OLIMA – festival gastronomie a nápojů

DNY MORAVSKÝCH VÍN

čt – so 9 – 17 | ne 9 – 16

www.flora-ol.cz